

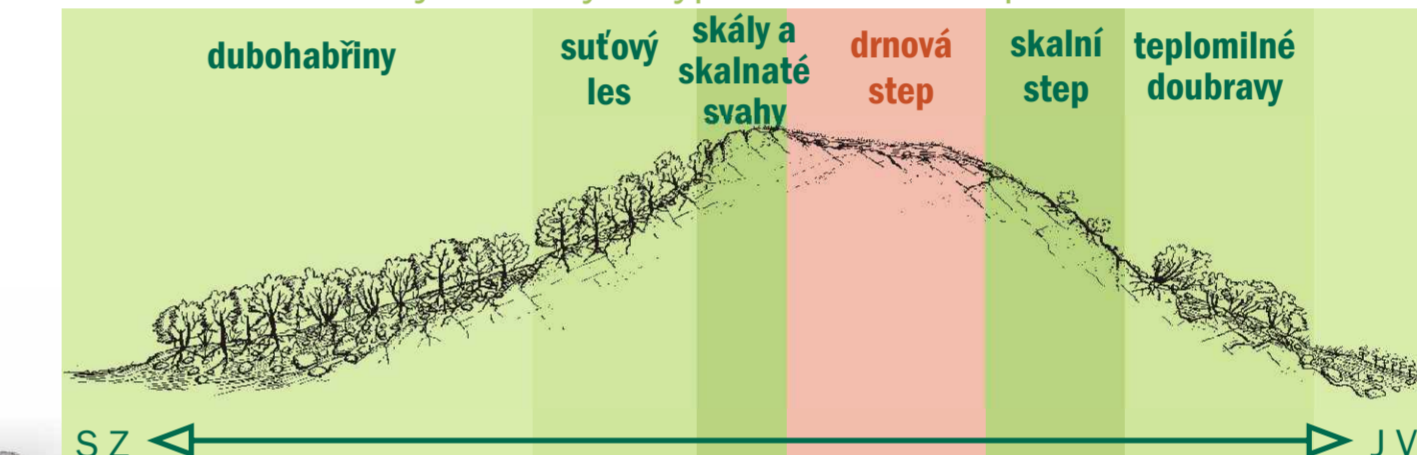
NS Děvín drnové a luční stepi

14

Step je označení pro bezlesou vegetaci, většinou s převažujícími trávami a jarními dvojděložními bylinami. Přirozeně se vyskytují v dlouhém pásu od Ukrajiny po Mongolsko. Ve střední Evropě nacházíme obdobné porosty na nejsušších a nejteplejších stanovištích, kde nejsou schopny přežít stromy. Jde tedy o jakési nepravé stepi, podmíněné extrémními podmínkami prostředí. Důležitým činitelem vzniku a existence stepi v našich podmínkách je člověk, který pastvou a vypalováním naše stepi po tisíciletí formoval a udržoval. Bez jeho vlivu naše stepi pomalu zarůstají dřevinami.

Na Děvíně můžeme rozlišit tři druhy stepi. Na nejmělkých, kamenitých a skalnatých půdách a příkrých svazích nalezneme skalní stepi s řídkou vegetací. Drnové stepi osídlují poněkud hlubší, přesto však stále dosti mělké půdy; vegetace je zapojenější. Konečně luční stepi jsou v podstatě pastviny na úpatích s hlubokými půdami a jsou zcela odkázány na péči člověka.

Schéma rozložení jednotlivých typů stanovišť na příčném řezu Děvínem

Drnové stepi najdete na místech někdejších teplomilných doubrav. Převládají v nich **úzkolisté trsnaté trávy**.

kostřava walliská (*Festuca valesiaca*)
Rostliny zde tolik netrpí nedostatkem vláhy jako ve skalní stepi na jihovýchodních svazích Děvína. Také jsou vystaveny menším klimatickým extrémům. Na přední místo vstupují **druhy suchých luk**.

kavyl Ivanův (*Stipa joannis*)

hvozdík Pontederův (*Dianthus pontederiae*)

svízel syříškový (*Galium verum*)

kokoška pastuščí tobolka (*Capsella bursa-pastoris*)
Rostou zde i některé byliny, které známe z rumišť a okrajů polí.

svlačec rolní (*Convolvulus arvensis*)

S dalším typem, kterým jsou **luční stepi**, se můžete setkat v horní části Soutěsky a na severním svahu nad Horními Věstonicemi. Vyvinuly se pod vlivem člověka na místě dubohabrových lesů. Převládají v nich **šírokolisté trávy**.

Doprovázejí je četné **dvojděložné druhy**.

válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*)

pryskyřník mnohokvětý (*Ranunculus polyanthemos*)

sveřep vzpřímený (*Bromus erectus*)

chrpa čekánek (*Centaurea scabiosa*)

chrastavec rolní (*Knautia arvensis*)

máčka ladní (*Eryngium campestre*)

včelojed lesní (*Pernis apivorus*)
Včelojed je tažný dravec, který využívá prostředí rozvolněných lesů. Na stepích často rozhrabává hnízda vos, čmeláků a včel, ty také tvoří jeho hlavní potravu.

ploskoroh pestrý (*Ascalaphus macaronius*)
Tento síťokřídý hmyz lze spatřit ve vrcholném létě. Dravé larvy žijí na povrchu půdy.

drvodělka fialová (*Xylocopa violacea*)
Drvodělky jsou velmi nápadné, kovově fialové teplomilné včely. Své larvy vyhovávají v trouchnivějícím dřevě.

cvrček polní (*Gryllus campestris*)

vřetenuška ligusová (*Zygeba carnioica*)

martináč hrušníový (*Saturnia pyri*)
Tento největší evropský motýl je na Pálavě poměrně hojný. V květnu často přiletuje i k veřejnému osvětlení.

linduška lesní (*Anthus trivialis*)
Jinak nenápadná linduška na sebe upozorní teprve zpěvem: nejprve vylétne z vyvýšeného místa vzhůru, za nepřetržitého zpěvu potom klesá dolů s výrazně roztaženým ocasem.

Z historických pramenů víme, že zde nebo na místě sousedního lesa pod vrcholem Děvína existovala v 17. století jednosečná louka, která poskytovala ročně 60 fůr sena. Pastva a seč zajišťovala trvalý odběr živin, neboť seno se odváželo do stodol a velkou část spasené biomasy si krávy, ovce a kozy odnesly s sebou do chlévů ve vsi. Odnímáním biomasy tak trvale ochuzovaly půdní prostředí o živiny, čímž udržovaly podmínky pro existenci stepních (lučních) druhů. V současné době je obhospodařování drnových stepí naprosto nerentabilní, a proto takovéto plochy většinou leží ladem a jsou ohroženy zarůstáním. Z dřevin jsou to obvykle hlohy a šípky, které se jako první objevují na opuštěných suchých pastvinách. Ještě dřív se však na těchto plochách, kde vzrůstá množství přístupných živin, zejména dusíku, šíří ovsík vyvýšený.

Technická zařízení na vrcholu Děvína

V roce 1974 se stal novou dominantou Pavlovských vrchů televizní vysílač. První návrh na jeho vybudování byl podán již v roce 1965, mnoho odborníků ale bylo proti výstavbě. Expertiza ukázala, že je možné alternativní umístění vysílače na Liščí vrchu u Křepic. Přesto vydalo ministerstvo kultury a informací v roce 1967 souhlas se stavbou menší radioreleové stanice, která byla v roce 1974 uvedena do trvalého provozu. V 80. a 90. letech minulého století opět požádal provozovatel vysílače o povolení rekonstruovat stanici na Děvíně. Hlavním důvodem byl vládní úkol rozšířit pokrytí kraje signálem programu sovětské televize. Následovaly další návrhy na dostavbu a rozšíření vysílače spojující i zájmy armády, žádostem o udělení výjimky ale ministerstvo životního prostředí dvakrát nevyhovělo. Zdrženlivý přístup se vyplatil, protože v roce 2004 armáda opuštěné vojenské objekty demolovala a odstranila z rezervace. Na vrcholu tedy zůstává jen radiokomunikační objekt, průběžně udržovaný pouze malými opravami. Letitá diskuse o technických zařízeních na vrcholu Děvína se nyní zúžila jen na ochranu přírody a provozovatele radiokomunikačních služeb a je teď zásadní rozhodnout o hlavním celospolečenském zájmu na vrcholu Děvína. Je to ochrana přírody? Nebo to jsou telekomunikační a radiokomunikační služby?

Ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*) zde byl ještě před půlstoletím dosti vzácná tráva, dnes však díky nadbytku dusíku v půdě tvoří na vrcholové plošině Děvína dominantu porostu.